

Asociaal besparingsbeleid ondermijnt steun voor regering en leidt tot val

“Iedereen voelt zich geïsoleerd,” verklaarde Dominique Leroy in een reactie op het “transformatieplan” bij Proximus waarbij 1.900 ontslagen aangekondigd werden. Met dit plan heeft de CEO van het “autonoom overheidsbedrijf” nog enkele extra nagels in de doodskist van de “jobs, jobs, jobs” van Charles Michel geklopt. In ruim vier jaar Zweedse coalitie werden alle werkenden en uitkeringstrekkers geïsoleerd. Artikel door Nicolas Croes.



Regering-Michel valt, maar niet rond onze bekommernissen

Charles Michel en zijn bende hebben een brutaal beleid van besparingen op de kap van de werkenden en hun gezinnen gevoerd. Het doel: de winsten van de grote bedrijven spekken. De horrorlijst van deze regering is bijzonder lang. Dit botste uiteraard op protest: we moeten al tot de jaren 1990 en Dehaene (met het ‘Gloobaal Plan’) teruggaan om een regering te vinden waartegen zoveel sociaal verzet was.

Ondanks de tekortkomingen van de vakbondsleiders op vlak van organisatie en opbouw van de strijd om de regering weg te krijgen, werden alle actie-oproepen stelselmatig goed opgevolgd. Vaak waren de acties een pak groter dan verwacht. In de eerste jaarhelft van 2018 waren er maar liefst 173.960 stakingsdagen (onder meer door het pensioenprotest, maar ook door de acties tegen de hoge werkdruk). Het actief protest was slechts het topje van de ijsberg: achter elke staker stonden tientallen meer passieve tegenstanders van het gevoerde beleid. Toch was deze massale verwerping van het beleid geen regeringscrisis waard.

Op 2 december demonstreerden tienduizenden voor het klimaat. Minister Marghem waagde het om even langs te komen voor ze met een privévlucht naar de Klimaatop in Katowice trok om daar tegen meer ambitieuze klimaatdoelstellingen te stemmen... Het massale klimaatprotest, nadien bevestigd door de schoolstakingen, was evenmin een regeringscrisis waard.

De regeringspartijen vonden de discussie over het niet-bindend Global Compact over migratie veel belangrijker. Zes maanden voor het einde van de ambtstermijn leidde dit tot de val van de regering-Michel 1. De N-VA wilde niet tekenen. Waarom? Vooral omwille van het resultaat van de gemeenteraadsverkiezingen. Alle regeringspartijen kregen toen klappen. Nochtans was alles eraan gedaan om het publieke debat te beperken tot de favoriete thema’s van rechts: alles wat de bevolking kunstma-

tig verdeelt, zoals migratie, identiteit of een veiligheidsbeleid dat zich beperkt tot repressie. Tegen de wil van de rechtse partijen in, vonden sociale thema’s echter hun weg naar het publieke debat. Twee weken voor de verkiezingen betoogden 65.000 mensen in de grote steden tegen de pensioenplannen van de regering. Die actieve minderheid gaf uitdrukking aan een bezorgdheid die veel breder gedeeld werd.

Op enkele maanden voor ‘de moeder van alle verkiezingen’ (de samenvallende Europese, regionale en federale verkiezingen) moest de MR aantonen dat het niet gewoon in de pas van schaduwpremier De Wever loopt. N-VA werd dan weer geconfronteerd met de terugkeer van het Vlaams Belang en wil verder verlies vermijden. Tenslotte moest een manier gevonden worden om het debat niet te laten gaan over het breed gedragen ongenoegen rond de pensioenen, koopkracht, openbare diensten, klimaat, ... Het Migratiepact kwam op het juiste moment voor een bijzonder cynische crisis. Cynisch omdat het een erg vaag en niet-bindend pact is dat eigenlijk geen verschil maakt, maar ook omdat het een bliksemafleider is om het niet over sociale thema’s te moeten hebben.

Kunnen de rechtse partijen terugkomen?

“De opstelling van N-VA heeft het vertrouwen gebroken dat in die partij kon gesteld worden,” weerklonk het her en der. Het doet denken aan de scherpe veroordelingen van N-VA in de kiescampagne van 2014, onder meer door Charles Michel zelf. Na de verkiezingen was dat rap vergeten. De wonden zijn evenmin diep genoeg om de ‘Zweedse coalitie’ op Vlaams niveau in het gedrang te brengen.

Regeringscrisis

Het is onwaarschijnlijk dat de Zweedse coalitiepartijen na 26 mei voldoende zetels hebben voor een heruitgave van Michel I. De Franstalige christendemocraten van CDH staan ongeduldig te trappelen om de regering te vervoegen. De onhandige gok van voorzitter Benoît Lutgen die in 2017 de PS uit de regionale regeringen probeerde te duwen, bevestigde dit. Dezelfde Lutgen verklaarde eerder dat N-VA wat hem betreft een racistische partij is. Lutgen vertrekt nu als voorzitter om plaats te maken voor Maxime Prévot, die al jaren zegt dat samenwerking met N-VA geen probleem vormt. Maar ook steun van CDH zal mogelijk niet volstaan om een nieuwe Zweedse regering te vormen.

N-VA bereidt zich uiteraard ook voor op de volgende verkiezingen. In januari kondigde de partij aan dat Jan Jambon kandidaat-premier is en De Wever kandidaat minister-president. Populaire Theo Francken was wellicht te controversieel voor eventuele partners en het schandaal rond humanitaire visa was mogelijk intern al bekend... Dat schandaal doet de partij pijn: niet alleen wijst het op corruptie waarbij visa verkocht werden via partijkanalen, het kan bovendien gezien worden als een 'laks' asielbeleid waarmee het racistisch profiel van Francken een deuk krijgt. Racisme kan de N-VA stemmen opleveren die ze niet kan winnen of behouden met het palmares van het sociaal besparingsbeleid de afgelopen jaren. Haat aanvaardbaarder maken, dreigt echter tegelijk extreemrechts opnieuw meer wind in de zeilen te blazen. Het Vlaams Belang brengt zijn nieuwste ster, Dries Van Langenhove, in stelling tegen Francken in Vlaams-Brabant.

Ongetwijfeld zal het communautaire thema opnieuw prominenter worden. N-VA staat klaar om campagne te voeren tegen haar beste vijand, de PS. Die partij is voor N-VA synoniem voor 'economische rampspoed.' Onder druk van het ongenoegen in de samenleving voelt de PS zich verplicht om eisen als een intrekking van de hogere pensioenleeftijd te verdedigen. Voor een partij die het Generatiepact (met de strengere toegang tot brugpensioen) steunde, is dat niet erg geloofwaardig. Maar het geeft uitdrukking aan iets wat leeft.

Als het verlies van de Zweedse partijen zich op 26 mei doorzet, komt er een moeilijke coalitievorming. N-VA houdt verschillende opties open. Voorzitter De Wever verklaarde op 14 oktober dat hij de 'oorlog met links' beu was, maar roept nu al zijn troepen op naar de loopgraven. Zelfs klimaatscepticus en brulboei De Decker wordt van stal gehaald. De lokale coalities na 14 oktober gaven echter aan dat N-VA met meerdere scenario's rekening houdt: er waren heel wat coalities met Groen (onder meer in de provincie Oost-Vlaanderen of op lokaal vlak in Sint-Niklaas, Turnhout, Aalst en in de Antwerpse rand). In Antwerpen werden zelfs de socialisten terug binnengehaald! Net als Groen ging Ecolo langs Franstalige kant zowel met rechts als links in zee voor lokale coalities.

Zal er een lange politieke crisis nodig zijn om Groen en Ecolo ertoe te brengen om hun 'verantwoordelijkheid' en 'staatsmanschap' te tonen in een coalitie met rechts? Alleszins wordt die optie open gehouden. De co-voorzitters van Ecolo, Zakia

Khattabi en Jean-Marc Nollet, weigeren zich vast te pinnen op de as links-rechts. Dat botst met wat heel wat kiezers van Ecolo verwachten, maar voorlopig komt het niet tot protest binnen de partij.

Het politiek debat niet aan rechts overlaten!

De politieke situatie is bijzonder volatiel. Wie had enkele maanden geleden gedacht dat extreemrechts erin zou slagen om duizenden mensen op de been te brengen voor een betoging in Brussel, zoals op 16 december gebeurde? Het is een waarschuwing. De georganiseerde arbeidersbeweging moet in actie treden. Deze reus moet zich rechtzetten om te kunnen winnen.

Wie dacht dat actievoeren rechts enkel versterkt, werd de afgelopen weken door de scholieren van antwoord gediend. Het idee dat de jeugd conservatief is, werd op overtuigende wijze van tafel geveegd. De jongerenacties hebben het economisch gewicht van de arbeidersbeweging nodig. Zij kan het raderwerk stilleggen en het systeem raken waar het pijn doet: in de portemonnee. Maar ook de arbeidersbeweging heeft de dynamiek en de energie van de jongeren met hun stoutmoedige acties nodig.

Mobilisatie is overigens de beste manier om de thema's die 'de kleine man' aanbelangen op de agenda te zetten. De nationale staking rond koopkracht of de indrukwekkende klimaatacties tonen dit aan. Dit is de enige manier om verdeeldheid zoals racisme en communautaire opbod terug te dringen. De rechtse regeringspartijen zullen elke zwakte langs onze kant uitspelen om zichzelf te versterken. Laten we hetzelfde doen en niet wachten op de verkiezingen om onze eisen offensief naar voren te brengen.

Niet dat de verkiezingen zelf onbelangrijk zijn. De vooruitgang van PVDA op lokaal vlak en de tussenkomsten van de huidige PVDA-parlementsleden zijn zeer belangrijk. Als de PVDA het gewicht van zijn duizenden leden en verkozen posities gebruikt om de sociale strijd uit te bouwen en te versterken, kan dit een echt verschil maken. Een campagne waarin al wie actief is voor het klimaat, koopkracht of een leefbaar pensioen, kan het resultaat op 26 mei maximaliseren. De uitdaging is groot. LSP zal er alles aan blijven doen om dit proces te versterken op basis van haar eigen programma van socialistische maatschappijverandering.